

ZAKON

O UDŽBENICIMA

("Sl. glasnik RS", br. 68/2015)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuje se pripremanje, odobravanje, izbor, izdavanje, povlačenje i praćenje udžbenika i udžbeničkog kompleta, priručnika i nastavnih materijala i dodatnih nastavnih sredstava za osnovnu i srednju školu (u daljem tekstu: škola).

Na pripremanje, odobravanje, izdavanje i povlačenje didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava i pomagala za predškolsko vaspitanje i obrazovanje i školu, kao i njihovo praćenje tokom korišćenja u vaspitno-obrazovnom radu, shodno se primenjuju odredbe ovog zakona.

Pripremanje, odobravanje i izdavanje udžbenika za ustanovu koja obavlja delatnost visokog obrazovanja uređuje se opštim aktom visokoškolske ustanove, u skladu sa posebnim zakonom.

Termini upotrebljeni u ovom zakonu koji su izraženi u muškom gramatičkom rodu podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koja se odnose.

Udžbenik i udžbenički komplet

Član 2

Udžbenik je osnovno didaktički oblikovano nastavno sredstvo, u bilo kom obliku ili mediju, koje se koristi u obrazovno-vaspitnom radu u školi za sticanje znanja, veština, formiranje vrednosnih stavova, podsticanje kritičkog razmišljanja, unapređenja funkcionalnog znanja i razvoj intelektualnih i emocionalnih sposobnosti učenika i polaznika, a čiji su sadržaji utvrđeni nastavnim planom i programom i koji je odobren u skladu sa ovim zakonom.

Udžbenički komplet čini udžbenik i drugo nastavno sredstvo za određeni predmet, odnosno nastavnu oblast ili modul (u daljem tekstu: predmet) u određenom razredu, a sastav udžbeničkog kompleta utvrđen je Planom udžbenika.

Drugo nastavno sredstvo može da bude sastavni deo udžbeničkog kompleta i doprinosi ostvarivanju ciljeva datog predmeta, prati udžbenik i koristi se za savladavanje, proveru i proširivanje znanja stečenih korišćenjem udžbenika i zavisno od predmeta i razreda može biti:

- 1) radna sveska;
- 2) zbirka zadataka;

- 3) geografski atlas, istorijski atlas, zidna karta i sl.;
- 4) zbirka tekstova, reprodukcija dokumenata, umetničkih dela, fotografija, ilustracija, crteža i sl.;
- 5) notni zapis;
- 6) digitalni zapis;
- 7) praktikum za vežbe;
- 8) audio zapis;
- 9) audio-vizuelni zapis;
- 10) materijal za konstruktorsko oblikovanje;
- 11) rečnik za strani jezik.

Udžbenik i udžbenički komplet (u daljem tekstu: udžbenik) po pravilu sadrži elektronski dodatak, koji pomaže učeniku u samostalnom savladavanju, proveri i proširivanju znanja, veština i stavova ili kao podsticaj za kreativni rad i koji je odobren u skladu sa ovim zakonom.

Udžbenik na jeziku i pismu nacionalne manjine

Član 3

Udžbenikom na jeziku i pismu nacionalne manjine smatra se:

- 1) udžbenik na jeziku i pismu nacionalne manjine koji je izdat na teritoriji Republike Srbije;
- 2) udžbenik na jeziku i pismu nacionalne manjine koji je prevod udžbenika odobrenog na srpskom jeziku;
- 3) dodatak uz udžbenik koji se koristi za realizaciju prilagođenog dela nastavnog programa za predmete od značaja za nacionalnu manjinu;
- 4) udžbenik na jeziku i pismu nacionalne manjine izdat u stranoj državi, koji je odobren u skladu sa ovim zakonom.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na udžbenik, shodno se primenjuju i na dodatak uz udžbenik za predmete od značaja za nacionalnu manjinu.

Udžbenik sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom

Član 4

Učenici sa smetnjama u razvoju koriste udžbenik čiji je sadržaj i/ili format prilagođen njihovim sposobnostima, potrebama i mogućnostima.

Učenici sa invaliditetom koriste udžbenike čiji je format odnosno pismo prilagođeno njihovim potrebama.

Način prilagođavanja sadržaja i formata udžbenika iz st. 1. i 2. ovog člana, propisuje ministar nadležan za poslove obrazovanja (u daljem tekstu: ministar).

Dodatno nastavno sredstvo i nastavno pomagalo

Član 5

Dodatno nastavno sredstvo je drugo nastavno sredstvo koje doprinosi ostvarivanju ciljeva datog predmeta, prati udžbenik i može da se koristi za savladavanje, proveru i proširivanje znanja stečenih korišćenjem udžbenika i samostalni rad učenika i koje je usklađeno sa programom predmeta, a nije propisano kao sastavni deo udžbeničkog kompleta. Dodatno nastavno sredstvo može biti i priručnik za nastavnika.

Nastavno pomagalo je nastavno sredstvo koje se koristi u obrazovno-vaspitnom radu dece i učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom.

Didaktičko sredstvo i didaktičko igrovno sredstvo

Član 6

Didaktičko sredstvo i didaktičko igrovno sredstvo koje se koristi u vaspitno-obrazovnom radu u predškolskoj ustanovi, školi i školama za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom jesu didaktički oblikovani sadržaji, u bilo kom obliku ili mediju, prema uzrastu dece i učenika: slikovnice, radni listovi, knjige za decu, enciklopedije, igračke, muzičke igračke, muzički instrumenti, igračke sa mehanizmom za pokretanje, audiovizuelna sredstva i drugi predmeti i materijali.

Priručnik i nastavni materijal

Član 7

Priručnik i nastavni materijal predstavlja nastavno sredstvo, u bilo kom obliku ili mediju, koje se koristi za sticanje znanja, veština, formiranje vrednosnih stavova i razvoj intelektualnih i emocionalnih sposobnosti učenika i polaznika, čiji sadržaj prati nastavni plan i program i koji je odobren u skladu sa ovim zakonom.

Priručnik i nastavni materijal može se koristiti:

- 1) za stručne predmete u stručnim i umetničkim školama, uz udžbenik ili samostalno, čiji sadržaj omogućava da se nova dostignuća u naučnoj, umetničkoj, odnosno stručnoj oblasti neposredno primene u obrazovno-vaspitnom radu;
- 2) u osnovnom obrazovanju odraslih za podučavanje, zajedničko i samostalno učenje, vežbanje i samoprocenjivanje;

3) za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju i invaliditetom i koji su pripremljeni u skladu sa sposobnostima, potrebama i mogućnostima učenika i koriste se u obrazovno-vaspitnom radu u školi za zajedničko i samostalno učenje i vežbanje.

Plan nabavke dodatnih nastavnih sredstava

Član 8

Škola je obavezna da u okviru Godišnjeg plana rada predvidi potrebna dodatna nastavna sredstava koja se koriste u obrazovno-vaspitnom radu.

Odluku o potrebi za dodatnim nastavnim sredstvima donosi nastavničko veće na obrazloženi predlog stručnih veća za oblast predmeta.

Dodatna nastavna sredstva su sastavni deo bibliotečko-informacione građe i izvora, u skladu sa zakonom.

Finansiranje udžbenika sredstvima budžeta Republike Srbije

Član 9

U cilju omogućavanja jednake dostupnosti obrazovanja i vaspitanja učenicima i polaznicima iz socijalno/materijalno ugroženih porodica, Vlada može, u skladu sa raspoloživim sredstvima budžeta Republike Srbije, da donese odluku o finansiranju nabavke i dodele, odnosno sufinansiranju nabavke, udžbenika, priručnika i nastavnih materijala, za narednu školsku godinu.

Vlada, radi obezbeđivanja udžbenika i priručnika i nastavnih materijala za osnovnu školu na jezicima nacionalnih manjina i za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, može doneti odluku o finansiranju odnosno sufinansiranju pripreme i/ili nabavke i dodele tih udžbenika, priručnika i nastavnih materijala, koje je javni izdavač obavezan da pripremi, u skladu sa ovim zakonom.

Ukoliko, udžbenik i priručnik i nastavni materijal iz stava 2. ovog člana ne bude odobren, Vlada može doneti odluku o finansiranju odnosno sufinansiranju pripreme i/ili nabavke i dodele tih udžbenika, priručnika i nastavnih materijala privatnog izdavača za koje se izjasnio najveći broj učenika određene generacije, a koje je privatni izdavač obavezan da pripremi, u skladu sa ovim zakonom.

Vlada, radi obezbeđivanja dostupnosti svih udžbenika i priručnika i nastavnih materijala utvrđenih planom udžbenika, može doneti odluku o finansiranju, odnosno sufinansiranju pripreme i/ili nabavke i dodele nedostajućih udžbenika, priručnika i nastavnog materijala za učenike i polaznike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, pripadnike nacionalne manjine, kao i za stručne predmete u stručnim i umetničkim školama, u skladu sa ovim zakonom.

Odlukom iz stava 1. ovog člana Vlada utvrđuje:

1) nivo i vrstu obrazovanja, razred i predmet za koji će se finansirati, odnosno sufinansirati udžbenici, priručnici i nastavni materijali;

2) uslove i kriterijume na osnovu kojih učenik, odnosno polaznik ostvaruje pravo na finansiranje, odnosno sufinansiranje.

Izbor i nabavka udžbenika, priručnika i nastavnih materijala utvrđenih odlukom iz stava 1. ovog člana, vrši se u skladu sa ovim zakonom i zakonom koji uređuje oblast javnih nabavki.

Upotreba jezika i pisma

Član 10

Udžbenik, priručnik i nastavni materijal, dodatno nastavno sredstvo, didaktičko i didaktičko igrovno sredstvo štampa se na srpskom jeziku i ćirilicom pismu.

Izuzetno, priručnik i nastavni materijal za stručne predmete u stručnim i umetničkim školama i elektronski dodatak uz udžbenik, mogu biti štampani na srpskom jeziku i latiničnom pismu, ukoliko je način izlaganja sadržaja nastavnog programa određene stručne oblasti, usled korišćenja Međunarodnog sistema jedinica, u funkciji boljeg predstavljanja i razumevanja sadržaja.

Udžbenik, priručnik i nastavni materijal, dodatno nastavno sredstvo, didaktičko i didaktičko igrovno sredstvo štampa se i na jeziku i pismu nacionalne manjine kada se obrazovno-vaspitni rad izvodi na tom jeziku.

Za decu, učenike i odrasle sa smetnjama u razvoju i invaliditetom udžbenik, priručnik i nastavni materijal, dodatno nastavno sredstvo, didaktičko i didaktičko igrovno sredstvo izdaje se u skladu sa potrebama i mogućnostima dece, učenika i polaznika, kako na srpskom, tako i na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Za izvođenje obrazovno-vaspitanog rada sa decom, učenicima i odraslima oštećenog vida, udžbenik, priručnik i nastavni materijal, dodatno nastavno sredstvo, didaktičko i didaktičko igrovno sredstvo izdaje se na Brajevom pismu, u elektronskoj formi ili formatima koji su prilagođeni (sadržaj cele strane štampan uvećano, fotografija obrađena za potrebe slabovidnih učenika, fotografska uvećanja, reljefni crteži, sheme, karte, zvučni zapis odnosno drugi oblik i medij).

Udžbenik stranog jezika štampa se na odgovarajućem stranom jeziku i pismu.

Određbe ovog člana shodno se primenjuju i na elektronski dodatak.

Jednake mogućnosti i zabrana diskriminacije

Član 11

Udžbenik, priručnik i nastavni materijal, elektronski dodatak uz udžbenik, dodatno nastavno sredstvo, didaktičko i didaktičko igrovno sredstvo svojim sadržajem i oblikom treba da omogućuje sprovođenje principa jednakih mogućnosti.

Udžbenik, priručnik i nastavni materijal, elektronski dodatak uz udžbenik, dodatno nastavno sredstvo, didaktičko i didaktičko igrovno sredstvo svojim sadržajem ili oblikom ne smeju da

diskriminišu ili dovode u neravnopravan položaj grupe i pojedince ili da podstiču na takvo ponašanje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zabrana diskriminacije.

II IZDAVAČI UDŽBENIKA

Član 12

Izdavanje udžbenika, priručnika i nastavnog materijala, dodatnog nastavnog sredstva, didaktičkog i didaktičkog igrovnog sredstva može da obavlja javno preduzeće (u daljem tekstu: javni izdavač), drugo pravno lice ili preduzetnik koji je registrovan za izdavačku delatnost.

Javni izdavač obavezan je da priprema rukopise udžbenika za sve predmete u osnovnoj školi i didaktička sredstva za pripremni predškolski program, na srpskom i na jeziku nacionalne manjine, kao i udžbenike koji se štampaju sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom za učenike sa invaliditetom i smetnjama u razvoju, osim za učenike u inkluzivnom obrazovanju.

Priručnik i nastavni materijal za stručne predmete u stručnim i umetničkim školama može da izdaje i udruženje stručnih i umetničkih škola.

Priručnik i nastavni materijal za učenike i odrasle sa smetnjama u razvoju i invaliditetom može da izdaje i udruženje škola za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom i strukovno udruženje defektologa.

Priručnik i nastavni materijal za obrazovanje odraslih može da izdaje i udruženje škola koje realizuje programe osnovnog obrazovanja odraslih.

III PRIPREMANJE UDŽBENIKA

Utvrđivanje plana udžbenika

Član 13

Planom udžbenika propisuju se udžbenici po predmetima, oblastima i nivoima obrazovanja, koji se koriste u obrazovno-vaspitnom radu.

Za stručne predmete u stručnim školama, za polaznike u osnovnom obrazovanju odraslih i za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju pored udžbenika, planom udžbenika može se propisati i priručnik i nastavni materijal.

Planom udžbenika definiše se sastav udžbeničkog kompleta, vodeći se principom da je svaka komponenta udžbeničkog kompleta neophodan uslov za ostvarivanje ciljeva određenog nastavnog predmeta. Svaka komponenta udžbeničkog kompleta ima jasnu funkciju, a sve komponente kompleta čine koherentnu celinu.

Nacionalni prosvetni savet, na predlog Zavoda za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja (u daljem tekstu: Zavod) donosi plan udžbenika osnovnog i srednjeg opšteg i umetničkog obrazovanja i vaspitanja, opšteobrazovnih predmeta srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja i obrazovanja odraslih.

Nacionalni prosvetni savet, uz pribavljeno mišljenje Zavoda, donosi plan udžbenika za versku nastavu, na predlog Komisije za versku nastavu, obrazovane u skladu sa propisima o osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju.

Nacionalni prosvetni savet, na predlog Zavoda i nacionalnog saveta nacionalne manjine, donosi plan udžbenika na jeziku i pismu nacionalnih manjina i udžbenika za predmete od interesa za nacionalne manjine.

Savet za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih na predlog Zavoda donosi plan udžbenika za stručne predmete u stručnim školama.

Plan udžbenika donosi se istovremeno sa donošenjem nastavnog plana i programa, odnosno kada se utvrdi potreba za izmenom postojećeg plana udžbenika.

Predlog iz st. 4-7. ovog člana, Zavod istovremeno dostavlja Nacionalnom prosvetnom savetu, odnosno Savetu za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih (u daljem tekstu: Nadležni savet) i Ministarstvu.

Ako Nadležni savet ne donese plan udžbenika u roku od 45 dana od dana dostavljanja predloga Zavoda, plan udžbenika donosi ministar.

Nadležni savet dužan je da o razlozima za nepostupanje iz stava 10. ovog člana podnese izveštaj Narodnoj skupštini, odnosno Vladi.

Plan udžbenika objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije – Prosvetnom glasniku" i na zvaničnoj internet stranici ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Sadržina plana udžbenika

Član 14

Plan udžbenika sadrži:

- 1) naslov udžbenika za svaki nivo obrazovanja i vrstu škole, po razredima i predmetima;
- 2) naslov priručnika i nastavnih materijala za svaki nivo obrazovanja i vrstu škole, po razredima i predmetima;
- 3) jezik i pismo na kome se štampa udžbenik, odnosno priručnik i nastavni materijal;
- 4) oblik i medij u kome se koristi udžbenik;
- 5) preporučeni broj strana, odnosno obim udžbenika.

Standardi kvaliteta udžbenika

Član 15

Radi postizanja kvalitetnog i uravnoteženog obrazovanja i vaspitanja, zasnovanog na tekovinama i dostignućima savremene nauke, prilagođenog psihofizičkim uzrasnim i ličnim obrazovnim potrebama svakog deteta, učenika i odraslog, udžbenik mora da bude usklađen sa Standardima kvaliteta udžbenika (u daljem tekstu: Standardi).

Standardi predstavljaju uslove koji se odnose na sadržinu, pedagoško-psihološke zahteve, didaktičku i metodičku obradu, jezičke zahteve, izradu, grafičku, likovnu i tehničku opremljenost udžbenika, zavisno od oblika, medija i namene.

Nacionalni prosvetni savet na predlog Zavoda utvrđuje Standarde i uputstvo o njihovoj primeni za:

- 1) udžbenike;
- 2) elektronski dodatak;
- 3) priručnike i nastavne materijale;
- 4) dodatna nastavna sredstva, didaktičko i didaktičko igrovno sredstvo.

Ispunjenost Standarda predstavlja osnov za donošenje stručne ocene kvaliteta rukopisa udžbenika (u daljem tekstu: Stručna ocena), stručnog mišljenja o rukopisu priručnika i nastavnog materijala, dodatnog nastavnog sredstva, didaktičkog i didaktičkog igrovnog sredstva i ekspertskog mišljenja.

Lista udžbenika

Član 16

Ministarstvo svake četvrte godine objavljuje javni poziv za podnošenje zahteva za odobravanje udžbenika (u daljem tekstu: Javni poziv).

U slučaju donošenja novog nastavnog plana i programa, Ministarstvo objavljuje Javni poziv i pre roka iz stava 1. ovog člana, vodeći računa o vremenu potrebnom za pripremu novog udžbenika, rokovima za podnošenje zahteva i početku primene novog nastavnog plana i programa.

Vreme za pripremu udžbenika u slučaju donošenja novog nastavnog plana i programa ne može biti kraće od 60 dana.

Javni poziv sadrži podatke o naslovu udžbenika po nivoima obrazovanja, vrsti škole, razredu i predmetu, obliku, preporučenom broju strana, odnosno obimu udžbenika, najvišoj maloprodajnoj ceni udžbenika sa PDV-om, mediju, jeziku i pismu na kom se štampa, roku i načinu za podnošenje zahteva i raspisuje se najkasnije do 1. marta godine u kojoj se objavljuje Lista odobrenih udžbenika (u daljem tekstu: Lista).

Svi udžbenici za koje je raspisan Javni poziv i koji su odobreni u skladu sa ovim zakonom, istovremeno se uvršćuju u Listu.

Lista se objavljuje na zvaničnoj internet stranici Ministarstva, najkasnije do 31. decembra školske godine u kojoj se objavljuje Katalog udžbenika (u daljem tekstu: Katalog).

Lista sadrži sledeće podatke:

- 1) naslov udžbenika;
- 2) naziv predmeta, razred i vrsta škole za koju je udžbenik namenjen;
- 3) ime autora udžbenika;
- 4) broj i datum izdavanja rešenja o odobravanju udžbenika;
- 5) jezik i pismo na kome se štampa udžbenik;
- 6) pun naziv izdavača.

Izdavač je dužan da u roku od 15 dana od dana objavljivanja Liste, dostavi svim školskim upravama najmanje jedan primerak udžbenika, radi obezbeđivanja dostupnosti udžbenika školama u postupku izbora.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, Lista se ažurira i pre roka iz stava 6. ovog člana.

Izuzetno, ukoliko na Javni poziv, nijedan izdavač ne podnese zahtev za odobravanje udžbenika za određeni predmet na srpskom i jeziku i pismu nacionalne manjine, Ministarstvo nalaže javnom izdavaču da pripremi nedostajuće udžbenike i određuje rok u kojem je obavezan da podnese zahtev za njihovo odobravanje na srpskom jeziku, prevod na jezik i pismo nacionalne manjine i izdanje čiji je sadržaj i/ili format prilagođen učenicima sa smetnjama u razvoju i invaliditetom.

Katalog udžbenika

Član 17

Ministarstvo svake četvrte godine objavljuje Katalog.

U Katalog se uvršćuju udžbenici sa Liste, i to:

- 1) udžbenici za isti predmet u istom razredu koje su izabrale škole koje pohađa najmanje 5% učenika određene generacije. Ukoliko je nakon izjašnjavanja škola izabrano više od šest udžbenika sa procentom većim od 5%, u Katalog se uvršćuje šest udžbenika sa najvećim procentom. Ukoliko je nakon izjašnjavanja škola izabrano manje od tri udžbenika sa procentom većim od 5%, u Katalog se uvršćuju tri udžbenika sa najvećim procentom;
- 2) udžbenici za predmete za koje je odobreno tri ili manje udžbenika, nezavisno od izbora škola;
- 3) udžbenik čiji je sadržaj i format prilagođen učenicima sa smetnjama u razvoju i udžbenik čiji format odnosno pismo je prilagođeno učenicima sa invaliditetom.

Za nastavu koja se izvodi na jeziku nacionalne manjine, u Katalog se uvršćuju svi udžbenici na jeziku i pismu nacionalne manjine, koji se nalaze na Listi.

Pod određenom generacijom učenika u smislu stava 2. tačka 1) ovog člana podrazumevaju se svi učenici na teritoriji Republike Srbije koji pohađaju nastavu iz predmeta za koji se bira udžbenik u školskoj godini u kojoj se objavljuje Katalog.

Ministar, u skladu sa st. 2. i 3. ovog člana, donosi odluku o udžbenicima koji će biti uvršteni u Katalog.

Katalog se objavljuje najkasnije do 20. aprila školske godine u kojoj se objavljuje Lista, na zvaničnoj internet stranici Ministarstva i u "Službenom glasniku Republike Srbije – Prosvetnom glasniku".

Katalog sadrži sledeće podatke:

- 1) naslov udžbenika;
- 2) naziv predmeta, razred i vrsta škole za koju je udžbenik namenjen;
- 3) ime autora udžbenika;
- 4) broj i datum izdavanja rešenja o odobravanju udžbenika;
- 5) jezik i pismo na kome se štampa udžbenik;
- 6) pun naziv izdavača.

Udžbenici odobreni i izabrani nakon donošenja novog nastavnog plana i programa, u skladu sa ovim zakonom, naknadno se uvršćuju u Katalog.

Ministarstvo vodi elektronski registar, koji pored podataka iz stava 7. ovog člana, sadrži i podatke o nazivu škola i broju učenika koji koriste izabrani udžbenik.

Zabranjeno je školi da koristi udžbenik koji nije uvršten u Katalog.

Katalog priručnika i nastavnih materijala

Član 18

Ministarstvo, po potrebi, objavljuje javni poziv za podnošenje zahteva za odobravanje priručnika i nastavnih materijala.

Javni poziv iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o naslovu priručnika i nastavnih materijala, po nivoima obrazovanja, vrsti škole, razredu i predmetu, obliku, najvišoj maloprodajnoj ceni priručnika i nastavnih materijala sa PDV-om, mediju, jeziku i pismu na kom se štampa, načinu i roku za podnošenje zahteva.

Priručnici i nastavni materijal odobreni u skladu sa ovim zakonom uvršćuju se u Katalog priručnika i nastavnih materijala.

Katalog iz stava 3. ovog člana sadrži:

- 1) priručnike i nastavne materijale za stručne predmete u stručnim i umetničkim školama;
- 2) priručnike i nastavne materijale za osnovno obrazovanje odraslih;
- 3) priručnike i nastavne materijale sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom za učenike i odrasle sa smetnjama u razvoju i invaliditetom.

Katalog iz stava 3. ovog člana Ministarstvo objavljuje i redovno ažurira na svojoj zvaničnoj internet stranici, a objavljuje se i na zvaničnoj internet stranici Zavoda i Nadležnog saveta.

Katalog iz stava 3. ovog člana sadrži sledeće podatke:

- 1) naslov priručnika i nastavnog materijala;
- 2) naziv predmeta, razred i vrsta škole za koju je priručnik i nastavni materijal namenjen;
- 3) ime autora priručnika i nastavnih materijala;
- 4) broj i datum izdavanja rešenja o odobravanju priručnika i nastavnog materijala;
- 5) jezik i pismo na kome se štampa priručnik i nastavni materijal;
- 6) pun naziv izdavača.

Zabranjeno je školi da koristi priručnik i nastavni materijal koji nije uvršten u Katalog iz stava 3. ovog člana.

Lista dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala, didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava

Član 19

Dodatna nastavna sredstva, nastavna pomagala, didaktička sredstva i didaktična igrovna sredstva, odobrena u skladu sa ovim zakonom, uvršćuju se u Listu dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala, didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava.

Udžbenici koji se nalaze na Listi, a nisu uvršćeni u Katalog, na zahtev izdavača mogu da se uvrste u Listu iz stava 1. ovog člana i koriste se isključivo kao dodatno nastavno sredstvo.

Listu iz stava 1. ovog člana Zavod objavljuje i redovno ažurira na svojoj zvaničnoj internet stranici.

Listu iz stava 1. ovog člana sadrži sledeće podatke:

- 1) naslov dodatnog nastavnog sredstva, nastavnog pomagala, didaktičkog sredstva i didaktičkog igrovnog sredstva;
- 2) naziv predmeta, razred i vrsta škole, odnosno predškolske ustanove za koju su dodatno nastavno sredstvo, nastavno pomagalo, didaktičko sredstvo i didaktičko igrovno sredstvo namenjeni;
- 3) ime autora dodatnog nastavnog sredstva, nastavnog pomagala, didaktičkog sredstva i didaktičkog igrovnog sredstva;
- 4) broj i datum izdavanja rešenja o odobravanju dodatnog nastavnog sredstva, nastavnog pomagala, didaktičkog sredstva i didaktičkog igrovnog sredstva;
- 5) jezik i pismo na kome se štampa dodatno nastavno sredstvo, nastavno pomagalo, didaktičko sredstvo i didaktičko igrovno sredstvo;
- 6) pun naziv izdavača.

IV ODOBRAVANJE UDŽBENIKA, PRIRUČNIKA I NASTAVNIH MATERIJALA, DODATNIH NASTAVNIH SREDSTAVA, NASTAVNIH POMAGALA, DIDAKTIČKIH SREDSTAVA I DIDAKTIČKIH IGROVNIH SREDSTAVA

Podnošenje zahteva za odobravanje udžbenika

Član 20

Zahtev za odobravanje udžbenika izdavač podnosi Ministarstvu u roku koji je utvrđen Javnim pozivom.

Zahtev za odobravanje udžbenika, osim u školskoj godini u kojoj se objavljuje javni poziv i školskoj godini u kojoj se objavljuje Lista, izdavači mogu podneti svake godine u roku od 30 dana, počev od 1. septembra.

Udžbenici koji su odobreni na osnovu podnetog zahteva iz stava 2. ovog člana, mogu se koristiti kao dodatno nastavno sredstvo u skladu sa članom 19. stav 2. ovog zakona i uvršćuju se u Listu odobrenih udžbenika nakon objavljivanja narednog Javnog poziva, ukoliko nastavni plan i program nije promenjen.

Zahtev za odobravanje udžbenika na jeziku i pismu nacionalne manjine čiji nacionalni savet ima sedište na teritoriji autonomne pokrajine, podnosi se organu autonomne pokrajine nadležnom za poslove obrazovanja (u daljem tekstu: Pokrajinski sekretarijat).

Ukoliko je planom udžbenika za nastavni predmet predviđen udžbenički komplet, izdavač obavezno istovremeno podnosi zahtev za odobravanje svih komponenti udžbeničkog kompleta i elektronskog dodatka, ukoliko ga sadrži.

Uz zahtev, izdavač podnosi u štampanoj i elektronskoj formi:

- 1) grafički, likovno i tehnički oblikovan rukopis udžbenika u pet primeraka;
- 2) elaborat u pet primeraka;
- 3) odluku nadležnog organa izdavača o usvajanju rukopisa udžbenika;
- 4) saglasnost izdavača da će štampati udžbenik na jeziku i pismu nacionalne manjine u slučaju izbora tog udžbenika;
- 5) saglasnost izdavača da će u slučaju izbora tog udžbenika, isti štampati sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom za učenike sa smetnjama u razvoju koji pohađaju nastavu u školama za učenike sa smetnjama u razvoju;
- 6) saglasnost izdavača da će u slučaju izbora tog udžbenika, isti štampati u prilagođenom formatu za učenike sa invaliditetom;
- 7) saglasnost izdavača da će omogućiti nastavnicima učenika u inkluzivnom obrazovanju da bez naknade koriste sadržaje udžbenika koji je izabrala njihova škola radi prilagođavanja udžbenika prema individualnom obrazovanju za učenike sa smetnjama u razvoju;
- 8) saglasnost izdavača da se njegov udžbenik uvrsti u Katalog, u skladu sa članom 17. ovog zakona;
- 9) izjavu o tome da li je neko od članova Liste ocenjivača rukopisa udžbenika (u daljem tekstu: Lista ocenjivača) autor udžbenika tog izdavača, lice zaposleno kod izdavača, angažovano ili poslovno povezano sa njim, uključujući i druge oblike plaćene saradnje, da nije povezan sa odgovornim licem izdavača, odnosno da ne postoje drugi zakonom propisani uslovi za njegovo izuzeće.

Elaborat iz stava 6. tačka 2) ovog člana obavezno sadrži reference i istraživanja korišćena u pripremi rukopisa, opis elektronskog dodatka i način praćenja kvaliteta udžbenika.

Izdavač koji podnosi zahtev za odobravanje udžbenika za versku nastavu, dostavlja i pozitivno mišljenje Komisije za versku nastavu.

Uz zahtev za odobravanje rukopisa udžbenika štampanog na jeziku i pismu pripadnika nacionalne manjine, izdavač dostavlja prethodnu saglasnost nacionalnog saveta nacionalne manjine i prevod tog udžbenika na srpski jezik, osim za udžbenik maternjeg jezika. Za tačnost prevoda odgovoran je izdavač.

Ukoliko izdavač podnosi zahtev za odobravanje udžbenika koji je uvršten u važeću Listu, a nije došlo do promene nastavnog plana i programa za taj predmet, shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na novo izdanje udžbenika, osim odredaba koje se odnose na taksu.

Ministarstvo dostavlja Zavodu četiri primerka rukopisa udžbenika i elaborata u štampanoj i elektronskoj formi u roku od 10 radnih dana od dana isteka roka za dostavljanje rukopisa udžbenika utvrđenog Javnim pozivom.

Pokrajinski sekretarijat dostavlja ustanovi nadležnoj za poslove unapređenja i razvoja stručno-istraživačkog rada u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja na teritoriji autonomne pokrajine (u daljem tekstu: Pokrajinski zavod), četiri primerka rukopisa udžbenika na jeziku i pismu nacionalne manjine i elaborata u štampanoj i elektronskoj formi u roku od 10 radnih dana od dana isteka roka za dostavljanje rukopisa udžbenika utvrđenog Javnim pozivom.

Izdavač obezbeđuje da zahtev za odobravanje udžbenika i dostavljeni materijal iz stava 6. ovog člana ne sadrži imena autora rukopisa.

Izdavač koji podnosi zahtev za odobravanje prevoda odobrenog udžbenika sa srpskog na jezik i pismo nacionalne manjine, dostavlja odobreni udžbenik na srpskom jeziku, prevod tog udžbenika na jezik i pismo nacionalne manjine i prethodnu saglasnost nacionalnog saveta nacionalne manjine. Za tačnost prevoda odgovoran je izdavač. Ukoliko nacionalni savet nacionalne manjine ne dostavi odgovor izdavaču u roku od 45 dana od dana dostavljanja zahteva izdavača za davanje prethodne saglasnosti smatraće se da je dao saglasnost.

Izdavač koji podnosi zahtev za odobravanje prilagođenog sadržaja i/ili formata odobrenog udžbenika za učenike sa smetnjama u razvoju koji pohađaju školu za učenike sa smetnjama u razvoju, dostavlja odobreni udžbenik i udžbenik sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom.

Izdavač koji podnosi zahtev za odobravanje prilagođenog sadržaja i/ili formata odobrenog udžbenika za učenike sa invaliditetom, dostavlja odobreni udžbenik i udžbenik sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom.

Zahtev za odobravanje udžbenika iz st. 14-16. ovog člana izdavač podnosi Ministarstvu u roku od 90 dana od dana prijema obaveštenja o izboru udžbenika.

Postupak odobravanja udžbenika iz st. 14-16. ovog člana sprovodi se shodno odredbama ovog zakona koje se odnose na novo izdanje udžbenika.

Uz zahtev izdavač podnosi i dokaz o uplaćenju taksi za Stručnu ocenu.

Visinu takse za Stručnu ocenu utvrđuje ministar, na predlog Zavoda.

Sredstva od taksi iz stava 19. ovog člana, prihod su budžeta Republike Srbije i uplaćuju se na račun propisan za uplatu javnih prihoda.

Lista ocenjivača rukopisa udžbenika

Član 21

Izbor lica sa odgovarajućim obrazovanjem i kompetencijama koja će učestvovati u ocenjivanju kvaliteta rukopisa udžbenika vrši ministar, na osnovu javnog poziva, a na predlog posebne komisije za izbor Liste ocenjivača.

Ministar imenuje posebnu komisiju za izbor članova Liste ocenjivača, koja ima 11 članova, i to: tri člana koja predlaže Nacionalni prosvetni savet, jednog člana kojeg predlaže Savet za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, dva člana koja predlaže Zavod, jednog člana kojeg

predlaže Pokrajinski zavod, jednog člana kojeg predlaže Pokrajinski sekretarijat i tri člana koje predlaže Ministarstvo. Članovi posebne komisije za izbor Liste ocenjivača moraju biti stručnjaci iz oblasti obrazovanja i vaspitanja.

Na osnovu izbora iz stava 1. ovog člana ministar formira Listu ocenjivača.

Lista ocenjivača objavljuje se na zvaničnoj internet stranici Ministarstva, i sadrži:

- 1) ime i prezime ocenjivača;
- 2) stepen i vrstu obrazovanja;
- 3) stručnu biografiju (radno iskustvo u struci, podaci o stručnim radovima i učešću na projektima/skupovima u oblasti obrazovanja i vaspitanja);
- 4) nivo i vrstu obrazovanja i predmet za koji je izabran kao ocenjivač.

Članovi Liste ocenjivača ne mogu biti lica koja su autori udžbenika za osnovnu i srednju školu, kao ni lica zaposlena, angažovana ili poslovno povezana sa izdavačem udžbenika, uključujući i druge oblike plaćene saradnje, odnosno ne mogu da postoje drugi zakonom propisani uslovi za njihovo izuzeće, o čemu dostavljaju izjavu.

U Listu ocenjivača imenuju se lica sa:

- 1) odgovarajućim visokim obrazovanjem, koja poseduju kompetencije iz određenog predmeta odnosno stručne oblasti;
- 2) odgovarajućim visokim obrazovanjem koja poseduju kompetencije iz metodike struke/odgovarajućeg predmeta/stručne oblasti;
- 3) odgovarajućim obrazovanjem koja realizuju obrazovno-vaspitni rad iz određenog predmeta, odnosno stručne oblasti (nastavnik);
- 4) odgovarajućim obrazovanjem, koja poseduju kompetencije u skladu sa specifičnim potrebama određenog predmeta, stručne oblasti odnosno nivoa obrazovanja, vrste udžbenika, uzrasta i potreba i mogućnosti dece, učenika i odraslih (psiholog, defektolog, andragog, stručnjak za informaciono-komunikacione tehnologije, lingvista za strani jezik i jezik nacionalne manjine i dr.).

Članovi Liste ocenjivača moraju da imaju najmanje dve godine radnog iskustva u struci.

Zavod od članova Liste ocenjivača formira Komisiju za ocenu rukopisa udžbenika (u daljem tekstu: Komisija), za svaki predmet po nivoima i vrsti obrazovanja.

U Komisiju se imenuje najmanje po jedan član iz stava 6. tač. 1)-3) ovog člana i najmanje jedan član koji je zaposlen u Zavodu, odnosno Pokrajinskom zavodu.

U Komisiju, po potrebi mogu biti imenovana i lica iz stava 6. tačka 4) ovog člana.

U Komisiju koja ocenjuje rukopise udžbenika koji se štampaju sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, imenuje se i defektolog, a u Komisiju koja ocenjuje rukopise udžbenika za učenike prvog ciklusa osnovnog obrazovanja i vaspitanja, psiholog.

U Komisiju koja ocenjuje rukopise udžbenika na jeziku i pismu nacionalne manjine imenuje se i stručnjak za odgovarajući jezik i pismo nacionalne manjine.

U Komisiju koja ocenjuje rukopis udžbenika koji ima elektronski dodatak imenuje se i stručnjak za informaciono-komunikacione tehnologije.

Ministarstvo vodi računa o dovoljnoj zastupljenosti ocenjivača za sve predmete na svim nivoima obrazovanja i po potrebi raspisuje javni poziv za popunu Liste ocenjivača.

Način i postupak izbora lica na Listu ocenjivača, program obuke za ocenjivače, etički kodeks lica koja učestvuju u postupku odobravanja udžbenika i postupak imenovanja članova Komisije, propisuje ministar.

Stručna ocena

Član 22

Komisija daje stručnu ocenu, koja sadrži poziv na ispunjenost standarda propisanih aktom iz člana 15. stav 3. ovog zakona.

Zavod dostavlja Komisiji rukopise udžbenika iz člana 20. stav 11. ovog zakona u roku od 15 dana od dana prijema rukopisa udžbenika.

Komisija daje obrazloženu Stručnu ocenu i dostavlja je Zavodu u roku od 90 dana od dana prijema rukopisa udžbenika.

Komisija, pre donošenja Stručne ocene, može jednom vratiti izdavaču rukopis udžbenika na doradu, radi otklanjanja manjih nedostataka, uz detaljno obrazloženje uočenih nedostataka.

Izdavač je dužan da ispravi nedostatke i tako ispravljeni rukopis u pet primeraka u elektronskoj i štampanoj formi vrati Komisiji u roku od osam dana od dana prijema rukopisa, pri čemu se ovaj rok uračunava u rok iz stava 3. ovog člana.

Ukoliko izdavač ne dostavi ispravljeni tekst rukopisa udžbenika u roku iz stava 5. ovog člana, smatra se da je odustao od zahteva za odobravanje rukopisa udžbenika, o čemu Zavod obaveštava Ministarstvo.

Zavod na osnovu obrazložene Stručne ocene daje predlog da se prihvati ili odbije zahtev za odobravanje rukopisa udžbenika.

Predlog iz stava 7. ovog člana, zajedno sa obrazloženom Stručnom ocenom, kao i primerkom ispravljenog rukopisa udžbenika iz stava 5. ovog člana, Zavod dostavlja Ministarstvu i izdavaču, najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema Stručne ocene.

Sve Stručne ocene objavljuju se na zvaničnoj internet stranici Zavoda, istovremeno sa objavljivanjem Liste.

Ukoliko Zavod ne dostavi Ministarstvu predlog iz stava 7. ovog člana, ministar će u roku od osam dana od dana isteka roka za dostavljanje predloga, zatražiti od Zavoda da u roku od tri dana od dana prijema zahteva dostavi Stručnu ocenu.

Stručnu ocenu iz stava 10. ovog člana ministar dostavlja izdavaču u roku od tri dana od dana prijema. Ministar na osnovu Stručne ocene, a bez predloga Zavoda donosi rešenje kojim se odobrava udžbenik odnosno odbija zahtev za odobravanje rukopisa udžbenika.

Izdavač dostavlja Ministarstvu imena autora u roku od tri dana od dana prijema Stručne ocene, a ukoliko je izdavač podneo zahtev za ekspertizu rukopisa udžbenika, u roku od tri dana od dana prijema ekspertskog mišljenja.

Zabranjeno je izdavaču da kontaktira i vrši uticaj na članove Komisije u toku postupka davanja Stručne ocene.

Način i postupak davanja Stručne ocene propisuje ministar.

Podnošenje zahteva za odobravanje rukopisa priručnika i nastavnih materijala, dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala, didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava

Član 23

Zahtev za odobravanje rukopisa priručnika i nastavnih materijala izdavač podnosi Ministarstvu, odnosno Pokrajinskom sekretarijatu.

Zahtev za odobravanje dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala, didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava, izdavač podnosi Zavodu, odnosno Pokrajinskom zavodu.

Uz zahtev iz st. 1. i 2. ovog člana izdavač podnosi priloge shodno odredbama člana 20. ovog zakona.

Zahtev iz stava 1. ovog člana podnosi se na osnovu javnog poziva iz člana 18. stav 1. ovog zakona, a kada postoji potreba za usklađivanjem priručnika i nastavnih materijala sa novim naučnim, tehničkim i tehnološkim dostignućima iz oblasti predmeta, zahtev se podnosi najkasnije do 15. maja tekuće godine za narednu školsku godinu.

Zahtev iz stava 2. ovog člana podnosi se jednom godišnje u roku od 30 dana, počev od 1. septembra tekuće godine za narednu školsku godinu.

Ministarstvo, odnosno Pokrajinski sekretarijat dostavlja Zavodu, odnosno Pokrajinskom zavodu četiri primerka rukopisa priručnika i nastavnih materijala u štampanoj i elektronskoj formi u roku od 15 dana od dana prijema.

Uz zahtev izdavač podnosi dokaz o uplaćenju taksi za stručno mišljenje.

Visinu takse za stručno mišljenje utvrđuje ministar, na predlog Zavoda.

Sredstva od taksi iz stava 7. ovog člana prihod su budžeta Republike Srbije i uplaćuju se na račun propisan za uplatu javnih prihoda.

Postupak odobravanja priručnika i nastavnih materijala, dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala, didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava

Član 24

Stručno mišljenje o kvalitetu rukopisa priručnika i nastavnih materijala daje komisija koju iz reda zaposlenih formira Zavod, odnosno Pokrajinski zavod.

Stručno mišljenje o kvalitetu dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala, didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava daje komisija koju iz reda zaposlenih formira Zavod, odnosno Pokrajinski zavod.

Ukoliko u Zavodu, odnosno Pokrajinskom zavodu nisu zaposlena lica sa odgovarajućim obrazovanjem, mogu se angažovati lica sa Liste ocenjivača.

Stručno mišljenje iz stava 1. ovog člana, sa predlogom da se rukopis priručnika i nastavnog materijala odobri ili ne odobri, Zavod, odnosno Pokrajinski zavod dostavlja Ministarstvu, odnosno Pokrajinskom sekretarijatu i izdavaču u roku od 45 dana od dana prijema rukopisa.

Na osnovu stručnog mišljenja iz stava 2. ovog člana, Zavod, odnosno Pokrajinski zavod odobrava dodatna nastavna sredstva, nastavna pomagala, didaktička sredstva i didaktička igrovna sredstva u roku od 45 dana od dana prijema rukopisa.

Način i postupak davanja stručnog mišljenja iz st. 1. i 2. ovog člana propisuje ministar.

Ekspertiza rukopisa udžbenika

Član 25

Izdavač koji nije saglasan sa Stručnom ocenom, može u roku od osam dana od dana prijema Stručne ocene podneti Ministarstvu zahtev za ekspertizu rukopisa udžbenika.

Zahtev iz stava 1. ovog člana Ministarstvo dostavlja Nadležnom savetu u roku od osam dana od dana prijema.

Nadležni savet obrazuje stručnu komisiju od članova sa Liste ocenjivača, koji nisu bili članovi Komisije za udžbenik za koji je podnet zahtev za ekspertizu, o čemu pribavlja informaciju od Zavoda.

Stručna komisija iz stava 3. ovog člana vrši ekspertizu rukopisa na osnovu Standarda i daje obrazloženo ekspertsko mišljenje u pisanoj formi, koje Nadležni savet u roku od 45 dana od dana prijema zahteva iz stava 1. ovog člana dostavlja Ministarstvu.

Na postupak ekspertize rukopisa priručnika i nastavnih materijala shodno se primenjuju odredbe ovog člana.

Troškove ekspertize rukopisa udžbenika snosi izdavač.

Postupak ekspertize rukopisa udžbenika sprovodi se shodno odredbama podzakonskog akta iz člana 22. stav 14. ovog zakona.

Zabranjeno je izdavaču da kontaktira i vrši uticaj na članove stručne komisije iz stava 3. ovog člana u toku postupka davanja ekspertskog mišljenja.

Visinu takse za troškove ekspertize rukopisa udžbenika utvrđuje ministar.

Sredstva od taksi iz stava 9. ovog člana, prihod su budžeta Republike Srbije i uplaćuju se na račun propisan za uplatu javnih prihoda.

Sukob interesa

Član 26

U postupku odobravanja rukopisa udžbenika, priručnika i nastavnih materijala, dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala, didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava, lice koje učestvuje u postupku davanja Stručne ocene, stručnog mišljenja, odnosno ekspertskog mišljenja, pre početka rada potpisuje izjavu da nije autor udžbenika za osnovnu i srednju školu, da nije zaposlen kod izdavača udžbenika, angažovan ili poslovno povezan sa njim, uključujući i druge oblike plaćene saradnje, da nije povezan sa odgovornim licem izdavača, odnosno da ne postoje drugi zakonom propisani uslovi za njegovo izuzeće.

Odgovornim licem izdavača iz stava 1. ovog člana smatra se lice ovlašćeno za zastupanje i urednik.

Postojanje uslova iz stava 1. ovog člana utvrđuje po službenoj dužnosti ili na zahtev državnog organa, pravnog ili fizičkog lica:

- 1) ministar prilikom formiranja Liste ocenjivača, na osnovu izjave iz člana 21. stav 5. ovog zakona;
- 2) Zavod prilikom formiranja Komisije, na osnovu izjave iz člana 21. stav 5. ovog zakona i izjave iz stava 1. ovog člana;
- 3) Zavod i Nadležni savet prilikom formiranja stručne komisije za ekspertizu, na osnovu izjave iz člana 21. stav 5. ovog zakona i izjave iz stava 1. ovog člana.

Ukoliko se utvrdi da je član Liste ocenjivača, koji je učestvovao u postupku davanja stručne ocene, stručnog mišljenja, odnosno ekspertskog mišljenja, dao netačnu izjavu iz člana 21. stav 5. ovog zakona i stava 1. ovog člana, briše se sa Liste ocenjivača i ne može ponovo biti imenovan.

Nadležnost za odobravanje udžbenika

Član 27

Ministar odobrava udžbenik na predlog Zavoda, odnosno na osnovu ekspertskeg mišljenja ukoliko je sproveden postupak ekspertize.

Ministar odobrava udžbenik za versku nastavu, na predlog Zavoda i na osnovu pozitivnog mišljenja Komisije za versku nastavu, odnosno na osnovu ekspertskeg mišljenja ukoliko je sproveden postupak ekspertize.

Ministar odobrava udžbenik na jeziku i pismu nacionalne manjine, na predlog Zavoda i na osnovu prethodne saglasnosti nacionalnog saveta nacionalne manjine, odnosno na osnovu ekspertskeg mišljenja, ukoliko je sproveden postupak ekspertize.

Nadležnost za odobravanje priručnika i nastavnih materijala, dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala, didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava

Član 28

Ministar odobrava priručnike i nastavne materijale, na predlog Zavoda.

Zavod odobrava dodatna nastavna sredstva, nastavna pomagala, didaktička sredstva i didaktička igrovna sredstva.

Nadležnost za odobravanje udžbenika, priručnika i nastavnih materijala, dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala, didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava na jeziku i pismu nacionalne manjine na teritoriji autonomne pokrajine

Član 29

Pokrajinski sekretarijat odobrava udžbenik, priručnik i nastavni materijal na jeziku i pismu nacionalne manjine čiji nacionalni savet nacionalne manjine ima sedište na njenoj teritoriji, na predlog Pokrajinskog zavoda, odnosno na osnovu ekspertskeg mišljenja ukoliko je sproveden postupak ekspertize, na osnovu prethodne saglasnosti nacionalnog saveta nacionalne manjine, i to:

- 1) udžbenik, priručnik i nastavni materijal na jeziku i pismu nacionalne manjine koji je izdat na teritoriji Republike Srbije;
- 2) dodatak uz udžbenik koji se koristi za realizaciju prilagođenog dela nastavnog programa za predmete od značaja za nacionalnu manjinu;
- 3) udžbenik na jeziku i pismu nacionalne manjine koji je prevod udžbenika odobrenog na srpskom jeziku;
- 4) udžbenik na jeziku i pismu nacionalne manjine izdat u stranoj državi.

Pokrajinski zavod odobrava dodatna nastavna sredstva, nastavna pomagala, didaktička sredstva i didaktička igrovna sredstva na jeziku i pismu nacionalne manjine čiji nacionalni savet nacionalne manjine ima sedište na teritoriji autonomne pokrajine.

Postupak iz stava 1. ovog člana sprovodi se shodno odredbama člana 22. ovog zakona.

Postupak iz stava 2. ovog člana sprovodi se u skladu sa aktom iz člana 24. stav 5. ovog zakona.

Pokrajinski sekretarijat roku od osam dana od dana donošenja rešenja o odobravanju udžbenika, priručnika i nastavnog materijala dostavlja Ministarstvu obaveštenje o odobrenim udžbenicima, priručnicima i nastavnom materijalu iz stava 1. ovog člana.

Pokrajinski zavod u roku od osam dana od dana donošenja rešenja o odobravanju dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala, didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava dostavlja Zavodu obaveštenje o odobrenim dodatnim nastavnim sredstvima, nastavnim pomagalima, didaktičkim sredstvima i didaktičkim igrovnim sredstvima iz stava 2. ovog člana.

Udžbenike, priručnike i nastavni materijal iz stava 1. ovog člana Ministarstvo uvršćuje u Listu, odnosno u katalog iz člana 18. ovog zakona.

Dodatna nastavna sredstva, nastavna pomagala, didaktička sredstva i didaktička igrovna sredstva na jeziku i pismu nacionalne manjine iz stava 2. ovog člana Zavod uvršćuje na listu iz člana 19. ovog zakona.

Sadržina rešenja o odobravanju udžbenika

Član 30

Ministar, odnosno Pokrajinski sekretarijat donosi rešenje o odobravanju udžbenika u roku od 15 dana od dana prijema predloga iz člana 22. stav 7. ovog zakona, odnosno ekspertskog mišljenja iz člana 25. stav 4. ovog zakona.

Rešenje iz stava 1. ovog člana sadrži:

- 1) naslov udžbenika;
- 2) naziv predmeta, kao i razred i vrstu škole za koju je udžbenik namenjen;
- 3) ime autora;
- 4) jezik i pismo na kome se štampa udžbenik;
- 5) pun naziv izdavača;
- 6) poziv na obrazloženu stručnu ocenu koju je dala Komisija, odnosno predlog Zavoda, odnosno Pokrajinskog zavoda da se rukopis udžbenika odobri.

Ukoliko je izdavač podneo zahtev za ekspertizu rukopisa udžbenika, rešenje sadrži i poziv na ekspertsko mišljenje, koje se dostavlja u prilogu rešenja iz stava 1. ovog člana i čini njegov sastavni deo.

Rešenje iz stava 1. ovog člana konačno je u upravnom postupku.

Zavod, odnosno Pokrajinski zavod donosi rešenje o odobravanju prevoda odobrenog udžbenika sa srpskog na jezik i pismo nacionalne manjine, prilagođavanju sadržaja i/ili formata odobrenog udžbenika, priručnika i nastavnog materijala, dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava, shodno odredbama ovog člana.

Sadržina rešenja o odbijanju zahteva za odobravanje rukopisa udžbenika

Član 31

Ministar, odnosno Pokrajinski sekretarijat, donosi rešenje o odbijanju zahteva za odobravanje rukopisa udžbenika nakon isteka roka za podnošenje zahteva za ekspertizu iz člana 25. stav 1, odnosno u roku od 15 dana od dana prijema ekspertske mišljenja.

Rešenje iz stava 1. ovog člana sadrži:

- 1) naslov rukopisa udžbenika;
- 2) naziv predmeta, kao i razred i vrstu škole za koju je rukopis udžbenika pripremljen;
- 3) ime autora;
- 4) jezik i pismo na kome je rukopis udžbenika pripremljen;
- 5) pun naziv izdavača;
- 6) poziv na obrazloženu Stručnu ocenu koju je dala Komisija, odnosno predlog Zavoda, odnosno Pokrajinskog zavoda da se rukopis udžbenika ne odobri.

Ukoliko je izdavač podneo zahtev za ekspertizu rukopisa udžbenika, rešenje sadrži i poziv na ekspertsko mišljenje, koje se dostavlja u prilogu rešenja iz stava 1. ovog člana i čini njegov sastavni deo.

Rešenje iz stava 1. ovog člana konačno je u upravnom postupku.

Zavod, odnosno Pokrajinski zavod donosi rešenje o odbijanju zahteva za odobravanje prevoda odobrenog udžbenika sa srpskog na jezik i pismo nacionalne manjine, prilagođavanja sadržaja i/ili formata odobrenog udžbenika, rukopisa priručnika i nastavnog materijala, dodatnih nastavnih sredstava, nastavnih pomagala didaktičkih sredstava i didaktičkih igrovnih sredstava, shodno odredbama ovog člana.

Obustava postupka odobravanja udžbenika

Član 32

Ako se tokom postupka za odobravanje udžbenika pravnosnažnom odlukom utvrdi da je povređeno autorsko pravo, ministar donosi zaključak o obustavljanju postupka, a ako je udžbenik odobren, povlači se iz upotrebe na kraju školske godine u kojoj se donosi rešenje o povlačenju udžbenika.

Ako se u sudskom ili drugom postupku donese odluka kojom se određuje privremena mera zabrane izdavanja i upotrebe udžbenika ministar donosi zaključak o prekidu postupka, a ako je udžbenik odobren povlači se iz upotrebe na kraju školske godine u kojoj se donosi rešenje o povlačenju udžbenika.

Rešenje, odnosno zaključak iz st. 1. i 2. ovog člana konačni su u upravnom postupku.

V IZBOR, ODREĐIVANJE NAJVIŠE MALOPRODAJNE CENE SA PDV-OM I PRAĆENJE UDŽBENIKA

Izbor udžbenika

Član 33

Škola sa Liste bira najmanje tri udžbenika za svaki predmet u svakom razredu, koje rangira prema prioritetu u posebnom spisku, koji je sastavni deo odluke o izboru udžbenika, o čemu obaveštava Savet roditelja.

Ukoliko se na Listi nalaze tri ili manje udžbenika škola bira jedan udžbenik.

Odluku o izboru udžbenika donosi nastavničko veće na obrazložen predlog stručnih veća za oblasti predmeta, odnosno stručnih aktiva nastavnika razredne nastave.

Odluku o izboru udžbenika na jeziku i pismu nacionalne manjine donosi nastavničko veće na obrazložen predlog stručnih veća za oblasti predmeta, odnosno stručnih aktiva nastavnika razredne nastave koji izvode nastavu na jeziku nacionalne manjine.

Odluku o izboru udžbenika sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom donosi nastavničko veće na obrazloženi predlog stručnih veća za oblasti predmeta, odnosno stručnih aktiva nastavnika razredne nastave.

Učenici sa smetnjama u razvoju i invaliditetom u inkluzivnom obrazovanju, koriste udžbenike koje je izabrala škola u skladu sa odlukom iz st. 2-4. ovog člana.

U svim odeljenjima istog razreda iste škole, za isti nastavni predmet po pravilu se koristi isti udžbenik jednog izdavača.

Odluku iz st. 3-5. ovog člana škola dostavlja Ministarstvu najkasnije do 20. marta godine u kojoj se objavljuje Katalog.

Ukoliko udžbenik koji je izabrala škola ne bude objavljen u Katalogu, škola ima obavezu da u roku od pet radnih dana od dana objavljivanja Kataloga izabere drugi udžbenik sa spiska iz stava 1. ovog člana koji je uvršćen u Katalog, odnosno drugi udžbenik iz Kataloga ukoliko

nijedan udžbenik iz spiska iz stava 1. ovog člana nije uvršten u Katalog, i o tome obavesti Ministarstvo.

Ukoliko na Listi nema odobrenih udžbenika za nastavu na jeziku i pismu nacionalne manjine, odnosno udžbenika sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom, izdavač čiji udžbenik ima najveći procenat u Katalogu, obavezan je da taj udžbenik prevede na odgovarajući jezik i pismo nacionalne manjine, odnosno da obezbedi udžbenik sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom.

Ukoliko škola ne dostavi odluku o izboru udžbenika, Ministarstvo će u roku od pet radnih dana od dana isteka roka iz st. 8. i 9. ovog člana, doneti odluku da se u školi koriste udžbenici iz Kataloga koji su najzastupljeniji na teritoriji nadležne školske uprave.

Konačnu odluku o udžbenicima koji će se koristiti u školi naredne četiri školske godine, škola objavljuje na oglasnoj tabli i obavezujuća je za sve koji izvode obrazovno-vaspitni rad.

Podatke o udžbenicima iz odluke iz stava 12. ovog člana škola unosi u elektronski registar udžbenika, u skladu sa članom 17. stav 9. ovog zakona.

Spisak izabranih udžbenika, zajedno sa obrazloženim predlogom, škola trajno čuva u dokumentaciji, u skladu sa zakonom.

Član 34

Nastavnik čini težu povredu radne obaveze ukoliko od učenika zahteva da kupi dodatno nastavno sredstvo.

Posredovanje škole i zaposlenih u prodaji udžbenika uz nadoknadu, nije dozvoljeno i sankcioniše se u skladu sa zakonom.

Škola, uz saglasnost Saveta roditelja, može bez naknade, da pomogne u obezbeđivanju svih izabranih udžbenika, ukoliko se time roditeljima olakšava pribavljanje potrebnih udžbenika.

Izdavaču je zabranjeno da učini, a predškolskoj ustanovi, školi i zaposlenom da primi svaku donaciju, poklon ili reprezentaciju, učinjenu na neposredan ili posredan način, u bilo kom iznosu ili obliku.

Donacijom, poklonom ili reprezentacijom iz stava 4. ovog člana ne smatra se predstavljanje udžbenika u trajanju od najviše jednog radnog dana koje mora biti realizovano u prostorijama škole, reprezentacije male vrednosti (olovke, kalendari, blokovi za pisanje), kao i besplatni primerci udžbenika koje izdavač daje školi radi realizacije izbora udžbenika.

Određivanje najviše maloprodajne cene udžbenika, priručnika i nastavnih materijala sa PDV-om

Član 35

Ministar, na osnovu predloga Komisije za određivanje najviše maloprodajne cene udžbenika, priručnika i nastavnih materijala sa PDV-om svake godine donosi odluku o najvišoj

maloprodajnoj ceni udžbenika, priručnika i nastavnih materijala sa PDV-om, najkasnije do 15. marta tekuće godine za narednu školsku godinu.

Komisiju iz stava 1. ovog člana, koja ima sedam članova, od kojih su tri stručnjaci iz oblasti izdavaštva (predstavnik javnog i dva predstavnika drugih izdavača), jedan iz Ministarstva, jedan iz organa nadležnog za poslove trgovine i jedan iz organa nadležnog za zaštitu potrošača i stručnjak za ekonomske nauke kojeg predlaže socijalno-ekonomski savet, imenuje ministar.

Odluka iz stava 1. ovog člana objavljuje se na zvaničnoj internet stranici Ministarstva.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, u godini u kojoj se objavljuje Javni poziv, odluka iz stava 1. ovog člana objavljuje se najkasnije na dan objavljivanja Javnog poziva.

Najviša maloprodajna cena udžbenika i priručnika i nastavnih materijala sa PDV-om, koji se štampa na jeziku i pismu nacionalne manjine, odnosno sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, ne može biti veća od najviše maloprodajne cene udžbenika i priručnika i nastavnih materijala sa PDV-om na srpskom jeziku koji je preveden, odnosno čiji se sadržaj i/ili format prilagođava.

Zabranjeno je izdavaču da udžbenik, priručnik i nastavni materijal prodaje po ceni većoj od cene utvrđene odlukom iz stava 1. ovog člana.

Kriterijume za formiranje najviše maloprodajne cene udžbenika, priručnika i nastavnih materijala sa PDV-om, kao i način rada Komisije iz stava 1. ovog člana zajednički propisuju ministar nadležan za poslove obrazovanja i ministar nadležan za poslove trgovine.

Praćenje udžbenika

Član 36

Izdavači imaju obavezu da kroz unutrašnji sistem kontrole prate kvalitet svojih udžbenika, pribavljaju mišljenja korisnika udžbenika i evidenciju o praćenju stavljaju na uvid javnosti.

Kvalitet udžbenika i rezultate korišćenja u obrazovno-vaspitnom radu kontinuirano prati Zavod.

VI IZDAVANJE UDŽBENIKA

Obaveze izdavača udžbenika

Član 37

Ministarstvo, najkasnije do 30. marta školske godine u kojoj se objavljuje Katalog, dostavlja izdavačima obaveštenje o ishodu izbora udžbenika koji mogu biti uvršteni u Katalog, odnosno u roku od tri dana u slučaju iz člana 33. stav 9. ovog zakona.

Izdavač je dužan da u roku od sedam dana od dana prijema obaveštenja iz stava 1. ovog člana, za svaki udžbenik dostavi Ministarstvu blanko solo menicu evidentiranu u registru menica koji vodi Narodna banka Srbije sa krajnjim rokom dospeća od četiri godine od dana izdavanja, sa meničnim ovlašćenjem u visini iznosa koji pokriva proizvodnu cenu tiraža tog udžbenika za

jednu školsku godinu, a ukoliko izdavač u Katalogu ima 10 ili više udžbenika, dostavlja blanko solo menicu sa meničnim ovlašćenjem u visini iznosa od 10.000.000,00 dinara. U slučaju da dođe do aktiviranja menice, izdavač je u obavezi da u roku od osam dana od dana podnošenja menice na naplatu Ministarstvu dostavi novu blanko solo menicu sa meničnim ovlašćenjem u visini iznosa koji pokriva proizvodnu cenu tiraža tog udžbenika za jednu školsku godinu, odnosno iznosa od 10.000.000,00 dinara.

Ukoliko izdavač ne dostavi Ministarstvu menicu, udžbenik neće biti uvršten u Katalog. Škole koje su izabrale udžbenik izdavača koji nije dostavio menicu koristiće sledeći izabrani udžbenik, u skladu sa članom 33. ovog zakona, a ukoliko u Katalogu, odnosno u Listi nema drugog odobrenog udžbenika za taj predmet, Ministarstvo će naložiti javnom izdavaču da pripremi nedostajući udžbenik i odrediti rok u kojem je obavezan da podnese zahtev za odobravanje tog udžbenika.

Obaveza izdavača čiji je udžbenik uvršten u Katalog, osim obaveza utvrđenih propisima o izdavanju publikacija, je da:

- 1) objavi udžbenik prema rukopisu koji je odobren;
- 2) obezbedi udžbenike u dovoljnom broju primeraka prema iskazanim potrebama škola i korisnika, za četiri naredne školske godine od godine u kojoj je objavljen Katalog;
- 3) obezbedi udžbenike na jeziku i pismu nacionalne manjine i udžbenik sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, ukoliko se izabere udžbenik tog izdavača, u dovoljnom broju primeraka prema iskazanim potrebama škola i korisnika, za četiri naredne školske godine od godine u kojoj je objavljen Katalog;
- 4) učini udžbenik dostupnim prodajnoj mreži, najkasnije do 15. avgusta tekuće za narednu školsku godinu;
- 5) učini dostupnim prodajnoj mreži prevod odobrenog udžbenika sa srpskog na jezik i pismo nacionalne manjine i odobreni udžbenik koji se štampa sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom, do početka naredne školske godine;
- 6) primerak udžbenika iz Kataloga dostavi Zavodu i bibliotekama visokoškolskih ustanova koje realizuju studijske programe za obrazovanje nastavnika, najkasnije do 15. avgusta godine u kojoj je udžbenik objavljen u Katalogu;
- 7) prati kvalitet svojih udžbenika i mišljenja njihovih korisnika, kao i da evidenciju o tom praćenju stavlja na uvid javnosti za svaku školsku godinu, najkasnije u roku od šest meseci od dana završetka školske godine;
- 8) uplati sredstva u visini od 2% od neto prihoda ostvarenog od prodaje udžbenika u prethodnoj kalendarskoj godini najkasnije do 31. marta tekuće godine.

Sredstva od takse iz stava 4. tačka 8) ovog člana, prihod su budžeta Republike Srbije i uplaćuju se na račun propisan za uplatu javnih prihoda, a koriste se za namene utvrđene članom 9. ovog zakona.

Kao sredstvo obezbeđenja za ispunjenje obaveze iz stava 4. tačka 8) ovog člana, izdavač najkasnije do 1. juna godine u kojoj se objavljuje Katalog, dostavlja Ministarstvu menicu u visini od 2% od projektovanog neto prihoda, koji se izračunava na osnovu tiraža koji predstavlja broj udžbenika potreban za sve učenike koji pohađaju škole koje su izabrale udžbenike tog izdavača pre objavljivanja Kataloga, za jednu školsku godinu.

Obaveze izdavača iz stava 4. tač. 1)-5) ovog člana odnose se i na izdavače čiji su priručnici i nastavni materijali uvršteni u Katalog priručnika i nastavnih materijala.

Ukoliko izdavač ne ispuni obaveze iz stava 4. tač. 1)-5) i tačke 8) ovog člana, Ministarstvo će aktivirati menicu, a sredstva na koja glasi menica će upotrebiti za obezbeđivanje udžbenika, u skladu sa ovim zakonom.

Sadržina udžbenika objavljenog u Katalogu

Član 38

Udžbenik koji je objavljen u Katalogu, osim podataka utvrđenih propisima o izdavanju publikacija, sadrži i:

- 1) naslov;
- 2) naziv predmeta ili oblasti, razred i vrstu škole za koju se izdaje;
- 3) broj i datum akta kojim je rukopis odobren za izdavanje i upotrebu u školi;
- 4) posebne napomene u vezi sa izdavanjem i korišćenjem.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju na priručnike i nastavna sredstva, dodatna nastavna sredstva, nastavna pomagala, didaktička sredstva i didaktička igrovna sredstva.

Novo izdanje udžbenika

Član 39

Novo izdanje udžbenika koje se štampa sa nepromenjenim sadržajem, ne podleže ponovnom odobravanju.

Promenom sadržaja iz stava 1. ovog člana, ne smatra se:

- 1) ispravljanje grešaka i omaški u tekstu (imena, nazivi, brojevi, pravopisne greške, zastarele ilustracije i sl.);
- 2) izmene i/ili dopune koje nastaju iz potrebe da se izvrši usklađivanje sa promenom propisa, izuzev propisa koji se odnose na Standarde, Plan udžbenika i nastavni plan i program;
- 3) izmene i/ili dopune na osnovu zvaničnih podataka (naučni podaci, merne jedinice, tehničke, tehnološke i druge oznake);

4) unapređivanje didaktičkog oblikovanja udžbenika kojim se menja, odnosno dopunjuje najviše do 5% sadržaja.

Izdavač najkasnije do 15. maja tekuće godine za narednu školsku godinu podnosi Ministarstvu zahtev za utvrđivanje da novo izdanje odobrenog udžbenika sadrži izmene i dopune u skladu sa stavom 2. ovog člana.

Uz zahtev, izdavač u četiri primerka u štampanoj i elektronskoj formi dostavlja odobreni udžbenik, rukopis novog izdanja udžbenika, obrazloženje izmena i dopuna udžbenika i dokaz o uplati takse.

Ministarstvo, u roku od 10 radnih dana od dana prijema zahteva iz stava 3. ovog člana, dostavlja Zavodu u tri primerka odobreni udžbenik, rukopis novog izdanja udžbenika u štampanoj i elektronskoj formi i obrazloženje izmena i dopuna udžbenika.

Zavod u roku od 30 dana od dana prijema zahteva izdavača, dostavlja Ministarstvu i izdavaču stručno mišljenje komisije koju formira iz reda zaposlenih da je novo izdanje udžbenika izmenjeno u skladu sa stavom 2. ovog člana i da ne podleže ponovnom odobravanju, odnosno da predati rukopis ne predstavlja novo izdanje udžbenika u skladu sa stavom 2. ovog člana.

Ukoliko u Zavodu nisu zaposlena lica sa odgovarajućim obrazovanjem, mogu se angažovati lica sa Liste ocenjivača.

Ministar u roku od 15 dana od dana prijema stručnog mišljenja iz stava 6. ovog člana donosi rešenje, kojim utvrđuje da li novo izdanje udžbenika predstavlja izdanje koje se štampa sa nepromenjenim sadržajem.

Prethodno izdanje udžbenika iz stava 2. tačka 4) ovog člana koji ima novo izdanje, ostaje u upotrebi.

Rešenje iz stava 8. ovog člana unosi se u Katalog.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju i na udžbenike koje odobrava Pokrajinski sekretarijat.

Odredbe st. 4-8. ovog člana shodno se primenjuju na postupak odobravanja udžbenika iz člana 20. st. 14-16. ovog zakona.

Visinu takse iz stava 4. ovog člana utvrđuje ministar, na predlog Zavoda.

Sredstva od takse iz stava 4. ovog člana, prihod su budžeta Republike Srbije i uplaćuju se na račun propisan za uplatu javnih prihoda.

VII POVLAČENJE UDŽBENIKA IZ UPOTREBE

Član 40

Udžbenik se povlači iz upotrebe u slučaju:

- 1) da nije objavljen u skladu sa odobrenim rukopisom;
- 2) iz člana 32. ovog zakona (povreda autorskog prava);
- 3) da izdavač ne obezbedi izabrani udžbenik prema iskazanim potrebama škola, u skladu sa ovim zakonom.

Zahtev za povlačenje udžbenika svako zainteresovano pravno ili fizičko lice i državni organ može podneti Ministarstvu.

U slučaju podnošenja zahteva za povlačenje udžbenika iz razloga utvrđenog stavom 1. tačka 1) ovog člana, Ministarstvo pribavlja mišljenje Zavoda u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva za povlačenje udžbenika.

Ministar donosi rešenje o povlačenju udžbenika, koje je konačno u upravnom postupku.

Rešenjem iz stava 4. ovog člana udžbenik se povlači iz upotrebe u roku od 15 dana od dana donošenja rešenja, o čemu Ministarstvo obaveštava škole koje koriste povučeni udžbenik.

Škole koje su koristile udžbenik koji je povučen iz upotrebe, dužne su da u roku od tri radna dana od dana prijema rešenja iz stava 4. ovog člana, izaberu drugi udžbenik iz Kataloga.

Škola o odluci iz stava 6. ovog člana obaveštava Ministarstvo, o čemu Ministarstvo u roku od tri dana obaveštava izdavača čiji udžbenik je škola izabrala.

Izuzetno, ukoliko u Katalogu odnosno Listi, postoji samo udžbenik koji je povučen iz upotrebe, Ministarstvo će:

1) u slučaju iz stava 1. tačka 1) ovog člana, naložiti izdavaču da o svom trošku objavi udžbenik u skladu sa odobrenim rukopisom i zameni povučene udžbenike najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema rešenja, a u slučaju da izdavač ne postupi po nalogu, Ministarstvo će aktivirati menicu;

2) u slučaju iz stava 1. tačka 2) ovog člana doneti rešenje kojim se udžbenik povlači na kraju tekuće školske godine, a u slučaju da je pravosnažnom sudskom odlukom naloženo da se predmetni udžbenik odmah povuče iz upotrebe, Ministarstvo će u roku od tri dana od dana saznanja za postojanje pravosnažne sudske odluke, zatražiti od izdavača da u roku od osam dana dostavi dokaz da je na osnovu pravosnažne sudske odluke isplatio naknadu vlasniku autorskih prava, u suprotnom Ministarstvo će aktivirati menicu radi isplate naknade vlasniku autorskog prava kako bi se udžbenik koristio do kraja školske godine;

3) u slučaju iz stava 1. tačka 3) ovog člana, naložiti javnom izdavaču da pripremi nedostajući udžbenik, koji će se finansirati sredstvima iz aktivirane menice izdavača čiji je udžbenik povučen.

Povučeni udžbenik briše se iz Kataloga i Liste.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju na udžbenike koje je odobrio Pokrajinski sekretarijat.

VIII NADZOR

Član 41

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo, preko prosvetnih inspektora, u skladu sa zakonom.

IX KAZNENE ODREDBE

Član 42

Novčanom kaznom od 1.000.000,00 do 2.000.000,00 dinara kazniće se za prekršaj izdavač – pravno lice, odnosno preduzetnik, novčanom kaznom u iznosu od 250.000,00 do 500.000,00 dinara ako:

- 1) dostavi lažnu izjavu iz člana 20. stav 6. tačka 9) ovog zakona;
- 2) kontaktira i vrši uticaj na članove Komisije u toku postupka davanja Stručne ocene (član 22. stav 13);
- 3) učini donaciju, poklon ili reprezentaciju iz člana 34. stav 4. ovog zakona;
- 4) prodaje udžbenik, priručnik i nastavni materijal po ceni koja je viša od najviše maloprodajne cene sa PDV-om (član 35. stav 6);
- 5) ne dostavi menicu iz člana 37. stav 2. ovog zakona;
- 6) ne dostavi menicu iz člana 37. stav 6. ovog zakona.

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 1.000.000,00 dinara kazniće se za prekršaj izdavač – pravno lice, odnosno preduzetnik, novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 250.000,00 dinara ako:

- 1) ne dostavi primerak odobrenog udžbenika svim školskim upravama radi izbora udžbenika (član 16. stav 8);
- 2) prodaje udžbenik i priručnik i nastavne materijale, koji se štampaju na jeziku i pismu nacionalne manjine odnosno sa prilagođenim sadržajem i/ili formatom za učenike sa smetnjama u razvoju i invaliditetom po većoj maloprodajnoj ceni koja je veća od najviše maloprodajne cene udžbenika i priručnika i nastavnih materijala sa PDV-om na srpskom jeziku, odnosno čiji se sadržaj i/ili format prilagođava;
- 3) ne dostavi primerke udžbenika Zavodu i univerzitetskim bibliotekama univerziteta koji realizuju studentske programe za obrazovanje nastavnika (član 37. stav 4. tačka 6);
- 4) ne prati kvalitet udžbenika i ne stavlja evidenciju o praćenju na uvid javnosti za svaku školsku godinu (član 37. stav 4. tač. 7).

Novčanom kaznom od 50.000,00 do 150.000,00 dinara kazniće se odgovorno lice izdavača – pravnog lica za prekršaj iz st. 1. i 2. ovog člana.

Član 43

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 1.000.000,00 dinara kazniće se za prekršaj škola ako:

- 1) ne koristi izabrani udžbenik (član 17. stav 10);
- 2) koristi priručnik i nastavni materijal koji se ne nalazi u Katalogu priručnika i nastavnih materijala (član 18. stav 7);
- 3) ne sprovede izbor udžbenika u skladu sa članom 33. ovog zakona;
- 4) posreduje u prodaji udžbenika uz naknadu (član 34. stav 2).

Novčanom kaznom od 200.000,00 do 1.000.000,00 dinara kazniće se za prekršaj škola, odnosno predškolska ustanova, ako primi donaciju, poklon ili reprezentaciju iz člana 34. stav 4. ovog zakona.

Novčanom kaznom od 50.000,00 do 150.000,00 dinara kazniće se i direktor, odnosno odgovorno lice škole za prekršaj iz stava 1. ovog člana.

Novčanom kaznom od 100.000,00 do 150.000,00 dinara kazniće se i direktor, odnosno odgovorno lice škole, odnosno predškolske ustanove, za prekršaj iz stava 2. ovog člana.

Novčanom kaznom od 50.000,00 do 150.000,00 dinara kazniće se lice koje daje Stručnu ocenu kvaliteta, stručno mišljenje, odnosno ekspertsko mišljenje, ukoliko:

- 1) da netačnu izjavu ili odbije da potpiše izjavu o sukobu interesa (član 21. stav 5. i član 26. stav 1);
- 2) ne da Stručnu ocenu u skladu sa članom 22. ovog zakona;
- 3) ne da stručno mišljenje, u skladu sa članom 24. ovog zakona;
- 4) ne da ekspertsko mišljenje u skladu sa članom 25. ovog zakona.

X PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 44

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, osim:

- 1) akta iz člana 13. st. 4-7. ovog zakona koji će biti doneti u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona;

2) akta iz člana 15. stav 3. ovog zakona koji će biti donet u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona;

3) akta iz člana 21. stav 15. ovog zakona, koji će biti donet u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 45

Postupci za odobravanje rukopisa udžbenika koji su započeti po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po propisima prema kojima su započeti.

Priručnici i nastavni materijal za obrazovanje odraslih pripremljeni u okviru projekta "Druga šansa – Razvoj sistema funkcionalnog osnovnog obrazovanja odraslih" ostaju u upotrebi, besplatni su za polaznike i mogu se preuzeti u elektronskoj formi sa zvanične internet stranice Ministarstva.

Udruženja škola koje realizuju program osnovnog obrazovanja odraslih mogu da štampaju priručnike i nastavni materijal iz stava 2. ovog člana.

Priručnici i nastavni materijal iz stava 2. ovog člana mogu se finansirati u skladu sa odlukom Vlade iz člana 9. ovog zakona ili iz drugih izvora.

Član 46

Ministarstvo će raspisati javni poziv za izbor članova Liste ocenjivača u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu podzakonskog akta iz člana 21. stav 15. ovog zakona.

Izbor članova Liste ocenjivača okončaće se u roku od tri meseca od dana objavljivanja javnog poziva iz stava 1. ovog člana.

Izuzetno od člana 21. stav 5. ovog zakona, na javni poziv iz stava 1. ovog člana mogu se prijaviti i lica koja su autori, zaposleni, angažovani ili poslovno povezani, uključujući i druge oblike plaćene saradnje sa izdavačem udžbenika koji su odobreni po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Lica iz stava 3. ovog člana ne mogu biti autori, zaposleni, angažovani ili poslovno povezani, uključujući i druge oblike plaćene saradnje sa izdavačem udžbenika nakon prijave na javni poziv iz stav 1. ovog člana.

Član 47

Javni poziv za podnošenje zahteva za odobravanje udžbenika koji će se koristiti počev od školske 2019/2020. Ministarstvo će raspisati u roku od dve godine od stupanja na snagu podzakonskih akata iz člana 13. st. 4-7. i člana 15. stav 3. ovog zakona.

Javni poziv za podnošenje zahteva za odobravanje nedostajućih udžbenika i priručnika i nastavnih materijala, Ministarstvo će raspisati u roku od mesec dana od dana stupanja na snagu podzakonskih akata iz člana 13. st. 4-7. i člana 15. stav 3. ovog zakona.

Javni poziv za izbor udžbenika koji će se koristiti od školske 2016/2017. do 2018/2019. godine, Ministarstvo će raspisati u roku od tri meseca od stupanja na snagu ovog zakona.

Na javni poziv iz stava 3. ovog člana, mogu da se jave izdavači čiji su udžbenici odobreni u skladu sa propisima koju su važili do stupanja na snagu ovog zakona. U prijavi na ovaj javni poziv, izdavači navode odobrene udžbenike sa kojim će učestvovati u izboru i dostavljaju izjave iz člana 20. stav 6. tač. 4)-8) ovog zakona.

Na postupak izbora, izdavanja, povlačenja i praćenja udžbenika iz stava 4. ovog člana, primenjuju se odredbe ovog zakona.

Član 48

Zahtev za odobravanje rukopisa udžbenika za školsku 2016/2017. godinu podnosi se u roku od 30 dana počev od 1. septembra 2015. godine, u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona i članom 20. stav 19. ovog zakona.

Član 49

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o udžbenicima i drugim nastavnim sredstvima ("Službeni glasnik RS", broj 72/09).

Podzakonski akti doneti do stupanja na snagu ovog zakona ostaju na snazi do donošenja propisa na osnovu ovog zakona.

Član 50

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".